

Memòria 2004-05

Material fungible natural?

**Escola Bressol Esquix
C/ Selva de Mar 215 1er
08032 Barcelona**

**Tel. 93 308 68 03 Ext. 136
E mail: a8046955@centres.xtec.es
WEB: <http://www.xtec.es/eei-esquix-barcelona>**

Organització:

Curs, rera curs, hem anat fent més operatiu el model organitzatiu i el temps dedicat. El projecte està assumit per tot l'equip docent i coordinat per la Roser Pujol, amb participació dels infants i de les famílies.

El calendari de reunions compte amb una sessió mensual de tot l'equip, on s'informa de la feina realitzada i s'organitza les properes tasques, i una de petit grup, també mensual, que prepara activitats, recull les experiències per escrit i organitza els tallers amb les famílies. Val a dir que, sobretot, cap a finals de curs, aquest temps no és suficient i cal un esforç complementari, que queda compensat amb l'alegria i la il·lusió d'anar pel camí d'una escola més sostenible. Hem anat veient durant aquests quatre cursos de participació com la participació i la implicació ha anat augmentant. Com s'han normalitzat les bones pràctiques recollides en les memòries anteriors. I com l'Escola Bressol Esquitx, mica en mica ha adquirit un caire diferent, visible a primera ullada per qualsevol visitant.

Descripció i valoració del procés dels resultats:

Objectiu nº 1 del projecte

Conèixer quin material fungible tenim.

Valorar necessitats, usos, qualitats, etc. i fer-ne un ús més responsable amb el medi.

Activitats.

- Llista dels materials que les educadores estimem necessaris per al seu ús a les classes. Demanar catàlegs dels productes als proveïdors de l'escola i altres. Un cop les llistes fetes, a secretaria, fer la comanda amb l'equivalent més sostenible de l'oferta existent als nostres proveïdors.
- Compra responsable dels regals que cagarà el Tió, realitzada a "Intermón".

Dificultats.

Un cop mirats els catàlegs ens adonem que no reuneixen garanties de qualitat ambiental.

Els de joguines es limiten a dir que compleixen les normatives de la CEE.

Abacus – Obvia el tema

Wesco – normatives CEE

Hermex - 2 anys garantia productes

Ikea - Sí dona garanties de compromís ambiental informant dels seus productes.

Èxits:

Malgrat aquestes dificultats hi ha en marxa petites accions sostenibles com:

1. usar bolígrafs senzills amb recarrega.
2. els llapis senzills per a ús habitual sense sofisticacions que encareixen l'ús de més productes en el procés de fabricació.

3. papers, reutilitzem tot el paper i el que comprem és de fabricació a partir de paper reciclat.

Seguint en la línia d'introduir materials naturals, demanem informació a El Rosa d'Abril (pedagogia Waldorf), sobre la pintura i les ceres que fan servir.

- Les cares són de forma rectangular perquè els infants poden agafar-la amb tota la mà, és més adequat per a nens petits. Els colors són poc variats i aleshores fent la barreja quan pinten, surten altres colors. Vàrem comprar-ne 18 unitats, intentant que hi hagués 9 de diferents.
- La pintura és per a fer aquarel·les. El treball que ells fan és barrejant-la amb aigua, i les tècniques són molt diferents a les que nosaltres fem servir, també el nombre d'infants/educadora i l'edat 4-5 anys.
- Amb cera d'espelmes fan manipulació, formes i espelmes. Però també és per a infants a partir de 4-5 anys.

Objectiu nº 2 del projecte.

Veure la relació que tenim amb la Natura a través d'un material d'ús comú a l'escola.

Activitats.

Origen del paper

El paper de la natura, una mica d'història:

- Pel que sabem, els egipcis (3000 a. C.) van ser els primers a utilitzar una matèria vegetal per a l'escriptura (tronc de papir premsat).
- A la Xina (150-250 d. C.) s'utilitzen filadures de roba vella. Més endavant es farà amb les escorces d'arbres (morera).
- Els àrabs (any 751) aprenen a fabricar-lo dels presoners xinesos.
- Entra a Europa (any 1012) a través dels àrabs, substituint el papir pel pergamí.
- A Amèrica Central (s. X), els maies i els asteques produeixen paper amb les escorces de les figueres i altres plantes.
- A Espanya (any 1040-1050) es coneix un missal àrab fet amb paper a partir de roba vella o fibres de palles dels cereals.
- A Catalunya (s. XII) es coneix el primer molí paperer a Santa Maria del Camí, fent servir l'aigua del riu Anoia.
- Gutenberg amb la impremta (1450) fa que el paper sigui un material molt necessari.
- A Holanda (1670-1680) s'inventa un sistema de trituració més ràpid de la roba vella.
- Lluís Nicolau Robert (1798) i els germans Fourdinier estableixen les bases de les grans màquines actuals, però els draps són insuficients i es busquen altres materials.
- Keller, al any 1843, inventa la desfibradora de fusta.

Recull d'informacions. Documentació

L'ús del paper:

A l'escola és constant, tant per establir comunicació o per expressar-se com a finalitat de treball escolar, com per a usos domèstics tal com són els mocadors de paper o el paper higiènic

Com a material d'ús quotidià i proper als infants ens pot proporcionar un alt grau de motivació. Es per això que cal plantejar-se, cada vegada més, si és necessari utilitzar paper nou o bé es pot reutilitzar el paper usat en moltes situacions escolars.

S'ha de tenir en compte la procedència del paper per tal de fer-nos conscients del seu ús, sabent que la seva fabricació depèn de la fusta dels arbres o pot ser d'altres papers usats.

Si s'utilitza la cel·lulosa procedent dels arbres repercutirà negativament sobre el medi ambient, doncs la tala massiva comportarà un procés de desforestació greu per la respiració del planeta (falta d'oxigen per la baixa activitat de fotosíntesi), així com l'empobriment del sòl quan es porta a terme la plantació d'arbres de ràpid creixement tal com pot ser l'eucaliptus.

D'altra banda el procés de fabricació per l'obtenció del paper té repercussions medioambientals negatives, tal com la contaminació de l'aire i l'aigua per l'ús de substàncies químiques (sulfurs, clor, lleixiu, sosa,...). Durant aquest procés es produeix un alt consum energètic, afectant a tots els éssers vius, entre ells les persones. La indústria paperera es considera com una de les més contaminats.

Així, com a educadores, haurem de buscar situacions educatives per tal de minimitzar el consum de paper, utilitzant aquest que ens pugui donar més garanties ecològiques.

Un drac bo del medi ambient

Introducció:

La reutilització del paper ens ajudarà a desenvolupar actituds de cura i conservació de l'entorn on vivim, a més a més la seva manipulació estimula els sentits i afavoreix actituds de curiositat i relació entre companys. Es pot aconseguir l'educació integral del nen/a, el desenvolupament de la coordinació òculo-manual i la progressiva precisió de les habilitats motores.

Quan arriben les festes de Nadal i aprofitant aquestes dates, es demana a les famílies que guardin els papers dels regals que puguin rebre, així com les capses i cartrons dels mateixos o dels productes de consum característics de l'època (capes de bombons, perfums, joguines,...).

A partir d'aquesta recollida es podran fer sessions setmanals d'activitats amb els infants, utilitzant aquest material de reciclatge. Una vegada estigui treballat, al taller de pares el podran aprofitar per l'elaboració de pasta de paper, per tal de construir un Drac de Sant Jordi, que es podrà esposar al Centre de Recursos Barcelona Sostenible, un cop passat el dia 23 d'abril.

Objectius Didàctics:

- Manipular, classificar i conèixer diferents tipus i textures de paper, fent-los volar, estripant-los, arrugant-los, apilant-los, plegant-los,...
- Distingir els diferents colors que puguin tenir els papers.
- Separar el paper d'altres materials per tal de fomentar l'hàbit de reciclatge.

- Construir per part de les famílies i educadores un Drac de paper.

Continguts:

De procediments:

- Manipulació i experimentació amb diferents papers per tal de classificar-los segons el seu color, soroll o consistència.
- Aplicació d'hàbits de neteja, ordre i reciclatge.

D'actituds:

- Respecte envers el consum desmesurat del paper i la seva reutilització.
- Actitud crítica envers el consum i l'adquisició del paper.

Activitats:

- Recollida de diferents papers aportats per les famílies, aprofitant els embolcalls i d'altres, fent-los conscients de que no cal fer servir tants papers.
- Manipulació i classificació d'aquests papers per part dels infants, fent tiretes i trossets, per tal de fer-los servir durant el treball al taller de pares, observant les seves característiques (colors, grossor,...).
- Separació del paper d'altres materials, fent servir un contenidor a la classe per la seva recollida i posterior reciclatge.
- Elaboració, per part dels pares i educadores, de pasta de paper per la construcció del "Drac de Sant Jordi", aprofitant el paper que han fet servir els nens i nenes de l'escola

Organització:

Segons el volum de paper recollit, es podran fer més o menys sessions amb els infants, aprofitant tant la classe, com els distribuïdor o el gimnàs de que disposa l'escola.

Els pares podran fer servir la sala de reunions per tal de posar en marxa el taller del "Drac".

Taller del drac.

En el moment de concretar la planificació del taller varem creure que seria millor dedicar tot el temps disponible a fer un gran drac de tiretes de paper, que quedés com a material d'escola per a usar en les celebracions de Sant Jordi de propers cursos escolars. (deixant de banda el fer paper reciclat tal com preveiem en el projecte 2004-2005)

Així doncs, abans de Nadal convidem a les famílies a reduir el consum de joguines, regals i embolcalls de festes i a guardar per ús propi capses per jugar a casa i a l'escola i papers en especial. Un cop rebut el paper a l'escola i situats per a ordenar-lo, a cop d'ull, ja veiem que hi ha molta quantitat de paper, de qualitats diverses, mides, color i que, inicialment, en el millor dels casos, anaven destinats a anar al contenidor de paper de rebuig.

Recuperem doncs uns paper de molta qualitat per a realitzar les activitats previstes.

Com fem el drac.

Es fa una maqueta per explicar la tècnica a realitzar. Ens posem d'acord (l'equip) amb la forma i les mides. I és fan els preparatius d'estris, eines, calendaris, cartell d'anuncis per animar als pares/mares a participar.

En les sessions de taller preparem té, cafè i galetes naturals.

L'ambient va ésser molt distés, els participants molt motivats, les converses espontànies relacionades amb la part lúdica/artística i també temes ecològics, etc.

Assistència: 15 mares i 3 pares, més les educadores. La participació per part de les famílies al taller del drac ha estat la més nombrosa de totes les convocatòries voluntàries d'assistència incloses les organitzades per l'AMPA.

El resultat final: un drac bo per al medi ambient. De moment per Sant Jordi els infants han gaudit de veure'l situat al distribuïdor, cantant, fent música (amb instruments realitzats en tallers de cursos anteriors, amb materials de rebuig) i incloent-lo en la vida diària de l'escola durant una setmana.

Estem molt contents i satisfets de participar en l'exposició "Reciclant, 1era. Mostra d'objectes creats i realitzats amb material de rebuig".

Pati

Fer adob orgànic al pati, al compostador, aportant:

- Peles de fruita menjada a les classes.
- Restes de la poda de plantes del pati
- Paper de cel·lulosa (mocador d'ús al pati)

S'ha fet normal l'ús del compostador. A la pràctica ens hem adonat que les proporcions de fruita són de massa quantitat, per les restes de verd que tenim (molta quantitat quan la poda, però poca en el dia a dia)

També, llegint informacions, sabem que la cel·lulosa tarda 1 any en descomposar-se.

Malgrat aquests inconvenients tècnics confiem en incorporar el compost resultant a les plantes el proper curs escolar.

Tanquem així el cicle del paper retornant a la natura una part important encara que simbòlica i entenent una mica més que depenem d'ella i que la relació que tenim s'ha de millorar si volem deixar als nostres infants un planeta biodivers i més just.

Bibliografia:

- Currículum Educació Infantil. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. 1992.
- L'educació del consumidor: el paper. Proposta de treball per a l'Educació Infantil. Dossiers Rosa Sensat, Barcelona 1995.
- Hàbitat (guia d'activitats per a l'educació ambiental). L'educació és la clau. Ajuntament de Barcelona, 1998.
- Guia del compostatge dels residus orgànics generats a les llars. Generalitat de Catalunya. Departament de Medi Ambient. Junta de Residus amb la col·laboració de SAPRE 1ª edició, setembre 1998.
- Guía para un consumo responsable de productos forestales. Greenpeace. Madrid:
 - Libros amigos de los bosques (Nº 4, septiembre 2004).
 - El papel (Nº 3, octubre 2004).

Annex nº 1

- Compra responsable dels regals que cagarà el Tió

Fem Cagar el Tió tota l'escola, amb les famílies. Els regals s'han comprat a "Intermón perquè aquest curs l'escola a optat pel comerç just.

Annex nº 2

- Activitats de paper amb infants d'un a dos anys.

Els infants experimenten amb els papers reciclats dels regals de Nadal. Tot jugant en fan trossos que després serviran per confeccionar el drac de Sant Jordi.

- Activitats de paper amb infants de dos a tres anys.

Ja tenen més precisió a les mans, que els permet fer trossos petits amb paper de regal. Posteriorment serviran per a donar color al drac.

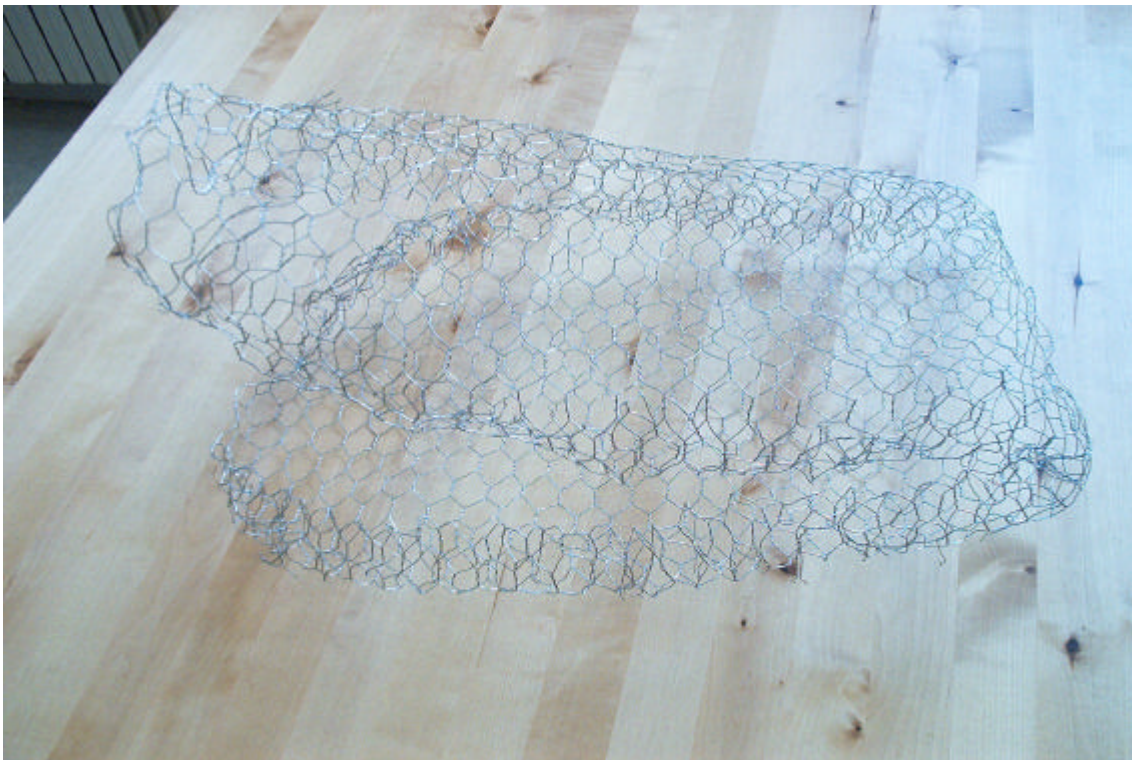

Annex nº3

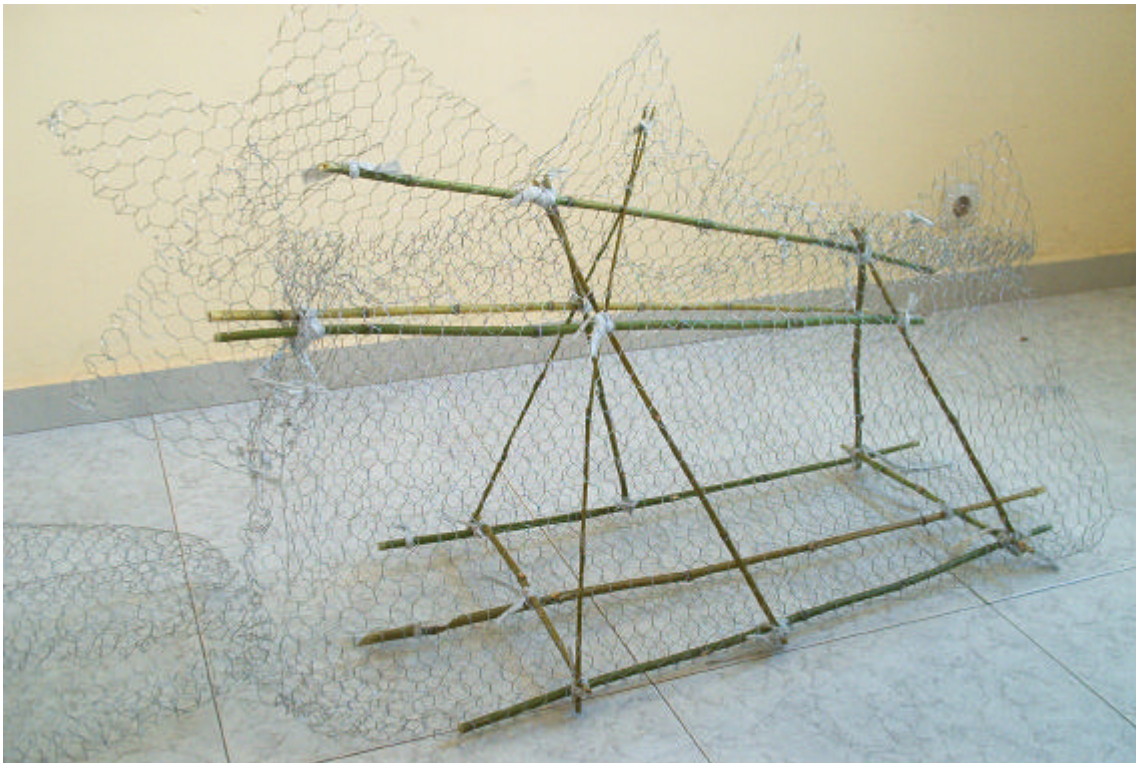
- Elaboració del drac:

Inici del taller del drac: Cartell informatiu amb el dies i els horaris del taller i full per apuntar-se les famílies.

Estructura del cap del drac.

Estructura del cos del drac.

Estructura de la cua del drac.

Esquelet del drac.

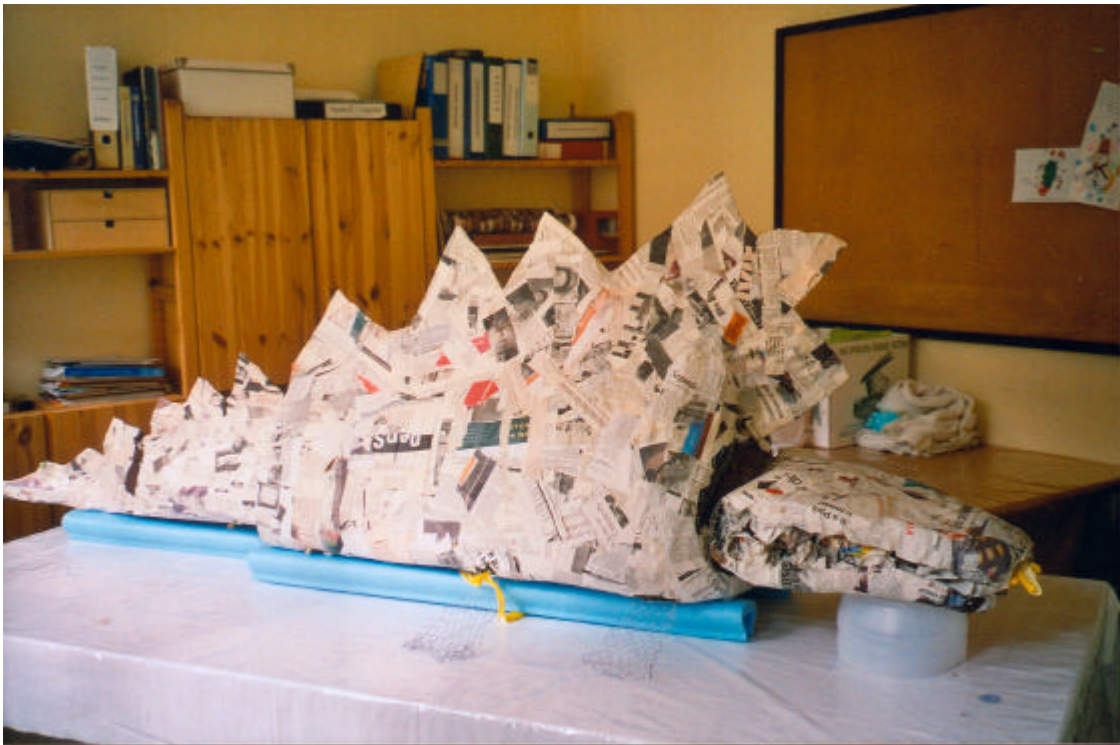
Fent la tria de papers per colors.

Més tiretes per afegir al treball del infants.

Paper, cola i comença a agafar forma.

Només falta donar color

És un bon moment per a fer un descans.

Uns quants dels artistes, posen contents... acaben de començar a donar color al drac.

Moles tires de paper després i uns quants detalls més...

Despeses:

El dia 26 d'octubre del 2004 vàrem comprar la caseta
pel pati per les eines i els estris..... **688,75 Euros**
el dia 14 de desembre vam comprar unes titelles..... **140,-- Euros**

L'ajut a cobert part de la despesa.